بسم الله الرحمن الرحيم

އަހަރު: 02 އަދަދު: 34 27 ރަޖަބު 1431 9 ޖުލައި 2010 އިދާރާ: މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒް

ޤައުމާއިގެން، އަމާންބަނދަރަކަށް

ދިވެހިރާއްޖެއަކީ، އެއް ޤައުމިއްޔަތެއް އޮންނަ އެއްބަޔަކުން ވާހަކަ ދައްކާއުޅޭ، އެއްދީނެއްގެ ތަބާވާ ރައްޔިތުން ދިރިއުޅޭ ޤައުމެކެވެ. ހިޖުރީ ސަނަތުން 548 ވަނަ އަހަރު މިރާއްޖެ އިސްލާމްވީ އިރުއްސުރެ ފެށިގެން، ފާއިތުވެދިޔަ ގާތްގަނޑަކަށް ނުވަ ޤަރުނު ދުވަސް، ދިވެހިން ރަޙްމަތްތެރިކަމާއިއެކު، ބައިބައިވުންތަކާއި ދެކޮޅުވެރިވުމުން އެއްކިބާވެފައިވޭ، ވަރަށް އެކުވެރިކޮށް، އަޚުވަތްތެރި ބަޔަކުގެ ގޮތުގައެވެ. މާތްވެގެންވާ އިސްލާމްދީން ދައްކުވައިދިން ރަޙްމަތް އަޚުއްވަތުގެ މަގުގައެވެ. ރާއްޖެ އިސްލާމްވީފަހުން، ފާއިތުވެދިޔަ މުއްދަތު ތާރީޚަށް ނަޒަރުހިންގާ ބަލައިލާއިރު، ދިވެހިންގެ ދެމެދުގައި މާބޮޑު ބައިބައިވުންތަކާއި ދެބަސްވުންތަކެއް އުފެދިފައިވާކަމަކަށް ތާރީޚުން ފެންނާކަށް ނެތެވެ.

ނަމަވެސް، ރާއްޖޭގެ ސިޔާސީ މަސްރަޙުން މިއަދު ފެންނަމުންދާ މަންޒަރުތަކަކީ، ހަމަގައިމުވެސް މިޤައުމުން ދިވެހިން ދުރުމަށް އެދިއެއް ނުވާ މަންޒަރުތަކެއް ނޫނެވެ. ޚިޔާލުތަފާތުވުމަކީ މައްސަލައެއް ނޫނެވެ. އެހެނަސް، އެކަމުގެ ސަބަބުން އުފެދޭ ދެކޮޅުވެރިކަމާއި، ރުޅިވެރިކަމުގެ ނުބައި އަސަރު، ޤައުމުގެ ޢާއްމު މަސްލަހަތަށް ކުރަމުންދާ ކަމުގައިވިޔަނަމަ، އެއީ ހަމަގައިމުވެސް، އެއާމެދު އެންމެންވެސް ވިސްނަންޖެހޭ، ކަންބޮޑުވާންޖެހޭ ކަމެކެވެ. ސިޔާސީގޮތުން އުފެދިގެން މިއުޅޭ ޙާލަތު ތަފާތުވުންތަކާ، އެކުވެރިކަމުގެ ބިންގާގައި މިއަދު ހަމަހަމަ އެއް، އެއްބައިވަންތަކަން ނަގާލަދިނުމަށް ކަމަކަށް ހަދައިގެން ނުވާނެއެވެ. މާދަމާ ދިވެހި ތާރީޚު ލިޔުއްވައިދޭ، މިދުވަސްތަކުގެ އެކުވެރިކަމުގެ ހިނދުކޮޅާ [illegible] ގޮތަކަށް މިއަދު އެކުވެރިކަމުގެ [illegible].

މިދުނިޔެ ދެކޮޅުވެރިކަމާއި [illegible] ސަބަބުން، [illegible] ޤާނޫނު އޮތީ [illegible]. އެކަމުގެ ސަބަބުން [illegible]

ބައްޔަކަށް ގެއްލިދަނީއެވެ. މިގެ ނުރައްކާ އަސަރު، ސިޔާސީގޮތުންނާއި ނުސިޔާސީ ގޮތުން ކުރަމުންދަނީ ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށެވެ.

އަރައިރުންވުމާއި ދެބަސްވުމުން ކިބައިން ހަމަ ގެއްލުމާއި ހަލާކެވެ. [illegible] ވިސްނަވާދީފައިވެއެވެ. މާތް ﷲ ވަޙީކުރައްވައެވެ. ﴿وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَنَازَعُوا فَتَفْشَلُوا وَتَذْهَبَ رِيحُكُمْ﴾ (سورة الأنفال: 46) މާނައީ: "އަދި ﷲ އަށާއި، އެކަލާނގެ ރަސޫލާއަށް ތިޔަބައިމީހުން ކިޔަމަންވާށެވެ! އަދި ދެބަސްވެ އަރައިރުން ނުވާށެވެ! އެހެން ހަދައިފިނަމަ، ތިޔަބައިމީހުން ފަސޭހަވެ، ތިޔަބައިމީހުންގެ ބާރުކަނޑާ [illegible] ހިނގައިދާނެއެވެ."

އިސްލާމްދީނުގައި އެކުވެރިކަމަށް އިރުޝާދު އަރުވާފައިވޭ، ހެޔޮކަންކަމުގައި އެއްބާރުލުން [illegible] ވާދަވެރިވުމަށާއި، ނުބައި ކަންކަމުގައި އެއްބާރުލުން [illegible] ވާދަވެރިނުވުމަށެވެ. މާތް ﷲ ވަޙީކުރައްވައެވެ. ﴿وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَى وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ﴾ (سورة المائدة: 2) މާނައީ: "ހެޔޮކަންތަކާއި ތަޤުވާގައި ތިޔަބައިމީހުން އެއްބާރުލުން [illegible] އެހީތެރި ވެދޭށެވެ! އަދި ފާފަވެރިވުމާއި ޢަދުއްވަތްތެރިވުމުގެ [illegible]، ތިޔަބައިމީހުން އެއްބާރުލުން [illegible] އެހީތެރި ނުވާށެވެ!"

ދުޝްމަނުންނާއެކުވެސް ބޯހަރުވުން އޮންނައިރު، އެކުވެރިކަން އެއް ޤައުމެއްގައި ދިރިއުޅެމުންދާ އެއްރައްޔިތުންގެ މެދުގައި ބޯހަރު ނުވުމަކީ ސަބަބެއް ނެތެވެ. އިސްލާމް ޝަރީޢަތުގައި ހިނގައިދިޔަ މަޝްވަރާ [illegible] ބޯހަރުވުމަކީ މިކަމުގެ [illegible] މިސާލެކެވެ. އެއީ، ބަދުރު [illegible] ގޮތުގައި، އޭގެ ސަބަބުން މުސްލިމުންނަށް [illegible] އުނދަގޫތަކާ [illegible]. އެހެނަސް ދެކޮޅުވެރިކަމާއި

- ބާކީ ބަލައްވާ 2 ގައި -

ކުށްވެރިން އިސްލާހުކުރުމުގައި ޕެރޯލް ނިޒާމް

އިބްރާހީމް ޒަކަރިއްޔާ މޫސާ

ޖަރީމާތައް ހިންގާ މުޖުރިމުންނަކީ، އެއްވެސް އުމުރެއް ނުވާގޮތަށް، ޝަރީޢަތާއި ޤާނޫނުގެ ކުރިމަތީގައި ކުށްވެރިކުރެވޭ ކުށްވެރިންނަކީ އިންސާނުގެ ދަރަބާރުގައި އިޖުތިމާޢީ ހަޔާތުގެ ބައިވެރިވުމުގައިވާ ހިސާބު، އިޖުތިމާޢީ ދިރުމުގެ މަޤްބޫލިއްޔަތު ނަގާދޭއިރު. އިޖުތިމާޢީ މަޤްބޫލިއްޔަތު، އަނިޔާކުރުން ހުއްޓާލާނެތޯ؟ ނުވަތަ އިސްލާހުކުރުން ހުއްޓާލާނެތޯ؟

ޝަރުޢީގޮތުންނެވެ. ޖަރީމާތައް ހިންގާ މުޖުރިމުންނަކީ، އިސްލާހުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ހައްޤުވެގެންވާ ބައެއްކަމެވެ. އިޖުތިމާޢީ ދިރުމުގެ މަޤްބޫލިއްޔަތު، ކުށްވެރިންނަށް އަނބުރާ ދިނުމުގެ ނިޒާމް. އުމުރަކީ ކުރި ކަމުގެ ޖަޒާއާއި ނަތީޖާ އުމުރެއްގެ އަމިއްލަ ނަފްސާއި ޖިސްމުން ތަޖުރިބާކުރުމެވެ. އިސްލާހާ ދިމާއަށް މަގު ފަހިވެގެންދާ ގޮތެއްގައެވެ. އެހެންކަމުން، ޤާނޫނީ ގޮތުގައި އިޖުތިމާޢީ ދިރުމުގެ މަޤްބޫލިއްޔަތު ދިނުމެވެ. އަދި އަނބުރާ ގޮތުން، މިއީ މުޖުތަމަޢުގައި ހިނގާ ޖަރީމާތައް މަދުކުރުމަށް ދެއެވެ.

މިއަދު ދުނިޔޭގެ ތަރައްޤީ ޤައުމުތަކުގައި ޕެރޯލްކުރުމުގެ އަސާސަ ޖިނާއީ ނިޒާމުގައި ދުވަސް ދީއެއް އަދަބަކީ ޖަލަށް ލާކުރުމެވެ. ނުވަތަ މުޖުރިމުން މުޖުތަމަޢަށް ވަކިކުރުމުގެ ގޮތުން ޖަލަށް ހުށީ ތަނެއްގައި ވަކި މުއްދަތަކަށް ހައްތަކުރުމެވެ. ވަރަށް ޤަދީމު ޒަމާނުންސުރެ ކުށްވެރިންނަށް ކަނޑައަޅާ އަދަބެއްގެ ގޮތުގައި ބަންދުކުރުން ހިނގަމުން އައިސްފައިވާ ތަރީޚެއް އޮންނައެވެ. ޖަލުކުރުމުގެ މި ނިޒާމަށް ޖަމާއަތުކުއްވާ ފިޔަވަހިކަމެއް، އަދި ކުށްތަކަށް އަދަބެއްގެ ގޮތުން ޖަލުތަކުގައި ބަންދުކުރުން ދިމާއަށްވެސް، މުޖުތަމަޢުގައި ހިނގާ ޖަރީމާތައް މަދުކުރުމަށް ނުވެއެވެ. އަދި ޖަލުކުރުމަކީ ކުށްވެރިންގެ އަޚްލާޤު ދެފަހަރަށް އިޞްލާޙުކުރުން ދިގުވެލި، ހަމައެކަނި ތަޢުލީމުދީގެން ވަރަށް ކުރިއަށް ދިއުމުގެ ފުރުޞަތު ކެނޑިގެނެވެ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖަލުތަކުގެ ހާލަތުވެސް މިގޮތަށެވެ. އެއީ ކުށްވެރިންގެ އަދަދު ދުވަހުން ދުވަހަށް އިތުރުވަމުން ދިޔުމުގެ ނަތީޖާއެއްގެ ގޮތުން، ޖަލުތަކުގެ ތެރެ ބޮޑުވެގެން ދިއުމާ ހަމަ ގޮތްތަކެވެ. އަދި މިހާރު ހިންގަމުން ދާ ހަރުދަނާ ދަޢުވާއިން، ކުށުގެ ކުށްވެރިޔާއެއް ބަލަހައްޓާ ދަތިކަމެއް ހިނގާދޭ ދަރުބާރުތަކުގެ ބޮޑު ބަޖެޓް ކޮންޓްރޯލް ހިސާބަށް ދާކަމުގެ ދަތިތަކެވެ. މިކަންކަމުން އެނގޭ ހާލަތުގެ ނަތީޖާއަކީ، ކުށްވެރިން އިސްލާހުކުރުމަކީ ކުރެވޭ މަސައްކަތްތަކުގައި މައްސަލަތަކެއް އުފެދިފައިވެއެވެ. ކުށްވެރިން މިންޖުވެގެންވާ ޓްރެއިނިންގ ދިޔުމުގެ ކުރުވާ މަސައްކަތްތަކެއް އަދިވެސް މުޅިޖަމާއަތްތަކުން ޖެހިއްޖެކަމެވެ.

ކުށްވެރިން އަލުން މުޖުތަމަޢަށް އަނބުރާ ގެނައުމުގެ ނިޒާމު “ޕެރޯލް ސިސްޓަމް” ދުނިޔޭގެ ތަރައްޤީވެފައިވާ ވަރަށް ގިނަ ޤައުމުތަކެއްގައި ހިންގަމުން ގެންދަމުންދާ ނިޒާމެކެވެ. ދިވެހިންގެ ބައެއް ސިޔާސަތު ފުރިހަމަކުރުމަށްޓަކައި މާލިޔަތު ދޫކުރެވޭ ނިޒާމެވެ. ކުށްވެރިން މުޖުތަމަޢުން އައިރުކޮޅުގެ ނިޒާމަކީ، އަދި ގެންގުޅޭ ހިސާބާއި ނިޒާމް، ވަރަށް ފުރިހަމަ ކިޔަވާދިނުމުގެ ގޮތްތަކެވެ. އެހެންނަމަވެސް އެއީ، ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު ބޭނުންކުރާ ދާއިރާއެއް ދިފާޢުގެ ގޮތުން، ޖަލުތަކުގެ ފުރުޞަތު ހުރި ވަގުތު ބަޔަކު ހަރަދުކުރަނީ، ޕެރޯލް ނިޒާމް، ވަރަށް ގިނަ ޤައުމުތަކެއްގައި ދުނިޔޭގެ ތަރައްޤީވެފައިވާ ޤައުމުތަކުގައި ދެމެހެއްޓެމުން ގެންދާ ނިޒާމެކެވެ. ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޕެރޯލް ނިޒާމު ތަންފީޒުކުރެވޭ ނިޒާމުތަކުން، ޕެރޯލް ނިޒާމަކީ ދުނިޔޭގެ ތަރައްޤީވެފައިވާ ޤައުމުތަކުގެ ހިސާބުން ޕެރޯލް ނިޒާމުގެ ރޮނގުން ކިޔަވަމުން، ވަރަށް ފުރިހަމަ ނިޒާމެކެވެ. ކުށްވެރިންގެ ހިތްތަކުގައި ސީދާ ބަދަލުތަކެއް ގެނެސްދޭ ޕެރޯލް ނިޒާމަކީ ޕެރޯލް ނިޒާމް ހިންގަން ބޭނުންކުރާ ގޮތެވެ. “ކުށް ކުރިހަމަ ޕެރޯލް ދުވަސް ދަތުރުކުރުމުގައި” ބަލާ ދަތުރުކުރުމުގެ ނިޒާމެވެ.

މުޖުތަމަޢުގެ ފުރުދުން އިސްލާހުކުރުމުގެ ޕެރޯލްގެ ފުރުސަތު، ކުރީން އަޚްލާޤަށް ހިތްޕުޅުއުފުލުން. ކުރީގެ އަޚްލާޤީ މާކުރީން އަބުރުވުރި، ބޮޑުވެ މުޖުތަމަޢު ޝަރުޢީމަސައްކަތް ފުރުސަތުކުރުމެވެ. ބާއްޖެ ދަރިއުޅުމުގެ ތަރުއިންނެވެ. ސިޔާސީތަކުގައި މަދުރަސާތަކުގެ ހަތަރުފުރަގެ ތަރުގެއެވެ. މިސާލުތަކުގެ މިންތަރުތަކުންނެވެ. ހިފާސްތަކުން މަސައްކަތްތަކާ ޖަމްއީއްޔާތަކުގެ ޕެރޯލްމަސައްކަތްތަކުގައި ހިމަނައިގެންނެވެ. އިސްލާހުކުރުމަށް، މުޖުތަމަޢުގެ ކުރުމަށް ފުރަދުގެ ޖިންސާއްޔާތުގައި ޤަބޫލުކުރެވޭން އެކަމުން އަލުން ސިފައްޔަ ގެނެސްދިނުމެވެ.

ފުރަތަމަ ޞަފުހާގެ ބާކީ...

އަޚްލާޤީ ގޮތުން، ޞިފަވެރިކަމުގެ ބޮޑުކޮށްލަން ބޭނުންވެގެން، ރަސޫލު الله ﷺ މި ދުނިޔެއަށް ފޮނުއްވާވެސް، އެކަމުން ރައްޔިތުންނަށް ލިބޭނެ ފައިދާ ފުރިހަމަކަމާއި ޢަދުލުވެރިކަމެވެ. ނަބިއްޔާއަކީ ވެސްނުކުރައި އިސްލާމީ ދަރުބާރު އެކަމުގެ ސަބަބުން ހިނގާނެ ފައިދާތައް ލިބޭނެ ދެއްވިއެވެ. ދުނިޔޭގެ ސިޔާސީ މަސްރަހުގައި ބަރާބަރުކަމެއް ވެރިއެކަމާ އެކުލަވާ ފުރިހަމަކަން، މިކަންކަމާ ގުޅުން ވިސްނުމެއް، ބައިތުލާއި ވިސްނުން އިސްލާހުވުމަށް ދައުރު ކަމަކަށް ފުރަތަމަ ޖާގައިން ބަދަލުގެ ޔާ އުސޫލުތަކެވެ. ޤާއިމުކުރުމަށް ސަބަބުތަކެއް ހުރެއެވެ. އެންމެންގެ މަސްލަހަތު ޙާޞިލުކުރުމެވެ. ޤާއިމާއިގެން އަދާކުރި ބަރުގަނޑަށް ހުރި ފުރިހަމަކަމެވެ. އިސްލާމީ ދީނުގެ އިސްލާހީ

އިސްލާމްދީނާމެދު އުފައްދާ ޝައްކުތަކާއިން...

ައަޙްމަދު ފަހުމީ ދީދީ

ޣައިރު މުސްލިމުން އިސްލާމްދީނާމެދު އުފައްދައި، ފަތުރާ ބައެއް ޝައްކުތަކަކީ ހަގީ އެއްވެސް ތަރަހައެއް، އަސްލެއްނެތް ޝައްކުތަކެކެވެ. އެފަދަ ޝައްކުތަކުގެ އެއް މިސާލަކީ މުހައްމަދު ކަލޭގެފާނު އިސްލާމްދީނުގެ އަސްލާ ވަރަށްބޮޑަށް ގުޅިގެން އުފައްދައިފައިވާ ޝައްކުތަކެވެ. އާދެ! އެ ޝައްކަކީ، "ﷲ އަކީ ދިރިހުރި ކަނޑުންނަށް ސަރާފާއި ބަލަހައްޓާފައިވާ އިބްރާހީމްގެފާނާއި އިސްމާޢީލުގެފާނު ވަރަށް ހާއްސަ އެއްބަދު ފިޔަވައި ކަޢުބާގައި ހުރި ބުދުތައް ނައްތައިލެއްވީއެވެ. އެބުދަށް ކިޔާނަމަކީ "الإله" (އަލް އިލާހު) އެވެ. "ﷲ" މިބަސް ނެގިފައިވަނީ އެލަފުޒުންނެވެ. އަދި އެއީ ވަޘަނީގެ "إله القمر" (އިލާހުލްޤަމަރު) އެވެ. "ހަނދު ކަލާނގެ" ނުވަތަ "ހަނދު އިލާހު" އެވެ. މި ކަލާނގެ ރަމްޒަކީ ކަށިކޮޅެއް ހަނދުފޮޅި އެކަށެވެ. މުސްލިމުން ރޯދަ ހިފާ މަސް އާދެ! ރަމަޟާން މަސް ކަނޑައަޅައި ރޯދަ ހިފާނީ ހަނދު މަތީގެ ދައުރުވުމަށް ބަލައިގެންނެވެ."

މިފަދައިވާ ޝައްކު އުފެއްދުމުގެ ވިސްނުން ބަލާއިރު އޮތްގޮތަ ގެންގުޅެ އޮރިއެންޓަލިސްޓުން، އިސްލާމްދީނުގެ ބަދުނާމު ފެތުރުމަށް ނުރަހަނދަ ކުރާކަން މުސްލިމުންގެ ހިތްތަކުގައި ޝައްކުފައްދާ ފުރުސަތުގައިވެއެވެ. އެއަށްވުރެ މާބޮޑު އޮބަށްވަރުގެ އެއްވެސް ރަހަ ނުލިބޭ ގޮތްކަމުގައިވާނެއެވެ. ދީނީ މައުލޫމާތު ހުރިހާ ނަބިއްޔުންގެ ރަސޫލުންގެ ސީރަތާއި ތާރީޚު ދަންނަ މީހުންނަށް ނުވަތަ އަރައިގަންނަވާގެ ޝައްކުތައް މަތިވެދާ ބާރުކުރި ވާހަކައިގައި އުފެއްދައިފައިވާއެވެ. ނަމަވެސް އެ ޝައްކު އުފެއްދައިފައިވާ އެއްވެސް ބަހާނާއެއް މައްޗަކަށް ނުހުރެވެ. 100% ހަމައެއްކަން ގަދައިފައިވާ ދަލީލު ބުރުއާނުގެ މައްޗަކަށް. އެބުރުހާނަކީ، ކަޢުބާގައި ހުރި ބުދު ބަދަލު އިބްރާހީމްގެފާނާއި އިސްމާޢީލުގެފާނު ތަޖުއްވައި ނައްތަވައިލައްވާ ފާރަވައެވެ. މިއީ އެއްވެސް ސިފައެއްގައި ހިނގައިފާނު ކަމެއްނޫނެވެ. އެހެނީ ހިރާއި ޖިބްރީލުގެފާނާއި ރަސޫލާ ﷺ ގެ ސުންނަތާއި އިސްލާމްދީނާބެހޭ ބަހުސް މައްޗަށްވާ މައްސަލަތަކަށް ބަރާވާއި ތަރުޖަމާ ބާރުބޮޑުކަމާ ޝައްކު އުފެދިފައިވާ ނުވަތަ އުފެއްދައިފައިވާ ބަހުސް މައްޗަށް އެއްގަބޫލުވުން ކަސްކަން ހަމައި، ދީނާގެ ކަރުދާސްތައް ކަމަށް ބެލެވެއެވެ.

މިފަދައިވާ ވާހަކައަށް ބަލާއިރު ވަރަށް ބައިވަރުންނަށް ނޭނގުނު ފާހަގަކުރެވެއެވެ. އެއީ ސަލާމްތެއް އިބްރާހީމްގެފާނާއި އިސްމާޢީލުގެފާނު ކަޢުބާގައި ހުރި ބުދު ނައްތައިލެއްވި ވާހަކައެވެ. އެއީ އެއްގަބޫލުކުރެވޭ ބޮޑު ތާރީޚީ ހަގީގަތެއް ނޫނެވެ. އެހެނީ ﷲ ގެ އަމުރުފުޅަށް ކަޢުބާ އެގޮތަށް ބިނާކުރައްވައި ދެއްވި ތަޢުލީމާތުގައިވާ ފަދައިއެވެ. ޙިރާއި ޖިބްރީލުގެފާނާއި ސަލާމް ފާހަގަކޮށް ދެއްވި ބުދުވަރަކީ މިކަން

ސާބިތުކޮށްދެއްވައިފައިވާ ވާހަކައެވެ. ވީމާ އަ ދީނަށް ފިޔަވައިގެން އަޅުކަން ކުރާ ބުދުތަކުގެ ނަންތަކުގައި ވާދެވޭ ޝައްކު ނެތިވާ އަޅުކަން ކުރުމަށް ފުރުސަތު ނުދެވޭ ކަމަކީ ޝަރުޢީގޮތުން ޢިބާދާތްތަކާ ދިމާލުގައި ހިތުގައި ދުސްޓަކުރާކަމެވެ. އެބައިމީހުން ކަޢުބާގައި 360 ބުދު އެތެރޭގައި ހުރިކަމަށް ބެލެވެއެވެ. ކަޢުބާއިން އެބުދުތައް ނެރުއްވައި އެތަން ޠާހިރުކުރެއްވީ ހިޖުރައިން 8 ވަނަ އަހަރު މައްކާ ފަތަޙަކުރެއްވި ފަހުންނެވެ.

މުސްލިމުން އަޅުކަންކުރާ ﷲ ގެ އިސްމުފުޅު ނެގި ފައިވަނީ ބުދުގެ ނަމުންކަމަށް އުފާކަމައިގައި ބުނެއެވެ. އެއީވެސް ވަރަށް ބައިވަރު ކަމާބެހޭ ހަމަ އެއްޗެއްކަމެވެ. އެއީ މަނާކުރެވޭކަމެވެ. އެހެން އެއްވެސް އާޔަތް ބާރަށް ދިޔަގޮތް ނުވާއެވެ. ﷲ އަކީ ބުދުތަކުގެ ނިކަމެތިކަމުގެ ވާހަކަ އަންގަވައި މިފަދައިން ވާހަކަ ދެއްވާއެވެ. ﴿وَاتَّخَذُوا مِن دُونِهِۦٓ ءَالِهَةً لَّا يَخْلُقُونَ شَيْـًٔا وَهُمْ يُخْلَقُونَ وَلَا يَمْلِكُونَ لِأَنفُسِهِمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا وَلَا يَمْلِكُونَ مَوْتًا وَلَا حَيَوٰةً وَلَا نُشُورًا﴾ (سورة الفرقان: 3) "އެބައިމީހުން އެކަލާނގެ ފިޔަވައި އެހެން އިލާހުންތަކެއް ހިފިއެވެ. އެއްވެސް އެއްޗެއް ނުހައްދާ އިލާހުންތަކެކެވެ. އަދި އެތަކެއްޗަކީ ހައްދައިފައިވާ ތަކެއްޗެވެ. އެތަކެތީގެ އަމިއްލަ ނަފްސަށް ގެއްލުމެއް ދިނުމުގެ އަދި މަންފާއެއް ކުރުމުގެ އެތަކެއްޗަކަށް މިލްކުވެގެންނެއް ނުވެއެވެ. އަދި މަރަށް ފުރާނަ އަދި ދިރުމެއް އަދި އަލުން ދިރުމަކަށް ފުރާނަ ލުމުގެ އެތަކެއްޗަކަށް މިލްކުވެގެންނެއް ނުވެއެވެ."

އެހެންވީމާ އިބްރާހީމްގެފާނު ކަޢުބާގައި އެއްބަދު ބަހައްޓަވައިގެން، އަދި ﷲ ނޫން ފަރާތަކަށް ބަޝޫނީ ފަހެ ކިހިނެއްތޯ؟ އަދި އިސްލާމްދީނާ ބަދަލު އަޅުކަންކުރުމާ ގުޅުވައި ކިހިނެއްތޯ؟ އިސްލާމްދީނަކީ ﷲ އެއްކަލަށްވަންތަ ކުރުމުގެ ދީނެވެ. އެދީން ބަދަލު އަޅުކަންކުރުން ނަހީކުރެއެވެ. ރަސޫލާގެ ހަނދާ ހުރި ގުޅުމަކީ މުސްލިމުން ހަނދަށް އަޅުކަންކުރުން ކަމުގައި ހިފޭނަމަ އެއީވެސް ވަރަށްބޮޑު އޮޅުމެކެވެ. އެއީ ވަގުތު ކަނޑައެޅުމަށްޓަކައި ދީނުގައިމުސްތަކަށް ﷲ ލައްވާފައިވާ ވަސީލަތަކާއިވާތީ އެގޮތް ބޭނުން ހިފެއީއެވެ. އިސްލާމްދީނުގެ ޢަދާވާތްތެރިން އުފައްދާ މިފަދަ ޝައްކުތައް ވަކިކޮށްދެއްވަން ﷲ އަހަރެމެން އަންގައިން ސަލާމަތް ކުރައްވާށިއެވެ.

ކަލޭނަމާދުކުރޭ ފަސްނުކުރާށޭ!!

ޙައިޝަމް ޢަބްދު الله ސަޢީދު

މަރަކީ ކޮންމެ އިންސާނަކުވެސް ބައްދަލުވާނެ އެއްޗެކެވެ. ކޮންދުވަހަކުން، ކޮންވަގުތެއްކަމެއް ނޭނގޭނެއެވެ. އެހެންކަމުން، ބައްދަލުވިޔަދާނޭ އަބަދުވެސް މަރަށް ތައްޔާރުވެގެން ތިބުމަށެވެ. މާތް الله އެންގެވިގޮތުގައި އުޅެވިހާއެވެ. މާތް الله ގެ ވަޙީ ބަސްފުޅުގައިވެއެވެ. ﴿كُلُّ نَفْسٍ ذَآئِقَةُ ٱلْمَوْتِ ۗ وَإِنَّمَا تُوَفَّوْنَ أُجُورَكُمْ يَوْمَ ٱلْقِيَـٰمَةِ ۖ فَمَن زُحْزِحَ عَنِ ٱلنَّارِ وَأُدْخِلَ ٱلْجَنَّةَ فَقَدْ فَازَ ۗ وَمَا ٱلْحَيَوٰةُ ٱلدُّنْيَآ إِلَّا مَتَـٰعُ ٱلْغُرُورِ﴾ (سورة آل عمران: 185)

މާނައީ: "ކޮންމެ ނަފްސެއްވެސް މަރުގެރަހަ ބަލައިގަންނާނެ އެއްޗެކެވެ. އަދި ޤިޔާމަތުދުވަހުން ދުނިޔެތެރޭގައި ކުރި ޢަމަލުތަކަށް، ޘަވާބު ތިޔަބައިމީހުންނަށް ފުރިހަމައަށް ދެއްވޭނެކަމެވެ. ފަހެ ނަރަކައިން އެއްކިބައިކުރެވި، ސުވަރުގެއަށް ވެއްދުނު މީހާ ދަންނާށެވެ! ފަހެ، އެމީހަކު ކާމިޔާބު ވެއްޖެކަން ކަށަވަރެވެ. ކުރިއެރުމުގެ ވަގުތީ އުފާވެރި ދިރިއުޅުމަކީ ކަމުގައި ވެސްވެ، ދުނިޔޭގެ ދިރިއުޅުން ނުވެއެވެ." މި އޮއްމޮޅުގެ މާތް ރަސޫލާ ﷺ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އިރުޝާދު ދެއްވާފައިވަނީ ގިނަގިނައިން މަރު ހަނދާންކުރާ ބަޔަކަށް ވުމަށެވެ. އެގޮތުން އެކަލޭގެފާނު ވަޙީކުރައްވާފައިވެއެވެ. (أَكْثِرُوا مِنْ ذِكْرِ هَادِمِ اللَّذَّاتِ) މާނައީ: "މީހާގެ ނަފްސު ދުނިޔޭގެ އުފާވެރި ދިރުމުކޮށްލާ، އެއްޗެއްކަމުގައިވާ މަރުމީހާ ގިނަގިނައިން ހަނދުމަކުރާށެވެ!"

ނަމަވެސް ހިތާމައަކީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރޭގައި މަރާމުދު ވިސްނާމީހުން ވަރަށްވެސް މަދުކަމެވެ. ކޮންމެ ހިނދެއްގައިވެސް މަރު އަޅުވެރިން ކަމާކުދު އާޚިރަތް، ދުނިޔޭގެ މިޒާޖު އާރާސްތު ކުރުމުގައި އާޚިރަތުގެ ތެރޭގައި ދުވަސްތައް ހޭދަކުރަނީ ހަދާތަކެވެ. ހުރި ވިސްނާމީހަކު، ގަދަރާ ދުނިޔޭގެ ދިރިއުޅުމުގަ މަސައްކަތްތަކާ ޖެހިހުން، އާޚިރަތުގެ ކާމިޔާބު ލިބިގަތުމަށްވެސް ގަދަރާ މަސައްކަތް ކުރާނެއެވެ.

އަޅުގަނޑުމެންނަކީ އަހަރެން މުސްލިމުންގެ މައްޗަށް ބައްޔޭ ތިޔައްވާކަން ބާރާން ކުރަނޑުތަކުން ރަސޫލާ ﷺ ބަޔާންކުރައްވާފައިވާ، ބަސްފުޅެއްގެ މާނައިގައިވެއެވެ. "އަޅުގަނޑުމެނަކީ އަސްއަރުގަނޑު އަނގާއަށް އަދާކުރަން ޖެހޭ 6 ބައިވެރިވުމެވެ. އޭނާ މީހާއަކަށް ދުއްވަމުއްޔާ ދިޔުމަކަށް ދެކުވޭމަ ޒަރޫރުކުރާށެވެ! އަދި މީހާގެ ފާލާތެއްގެ ނަސޭހަތްތަކަށް އެދިއުޖެނަމަ ނަސޭހަތްދޭށެވެ! އަދި މީހަކު ކިހިނެއް ދެއްކުން الله އަށް ޝުކުރުކުރައްވާނަމަ ޙަމްދު ކުރާށެވެ! އަދި މީހާގެ މުސްލިމު އަޚާ ބަލިވެއްޖެ ނަމަ ޒިޔާރަތް ކުރާށެވެ! އަދި އޭނާ މަރުވެއްޖެނަމަ އޭނާގެ ޖަނާޒާގެ ބައިވެރިވާށެވެ!"

ކަލޭނަމާދުކުރޭ ބައިވެރިވުމަކީ، މުސްލިމަކު މަރުވުމުން އޭނާގެ ތިމާގެ އަސްލުގެ ޙައްޤުގައި އިތުރުން، މުސްލިމުގެ ބައިވެރިވާ ދުޢާއިން، މާތް الله ނަހަރު މަޣްފިރަތް ދެއްވާ އެވެ، މިލްކާމީ ބަނޑަރާގެ ހުކުރު ކަލޭގައި، ޙަދީޘް ރަސޫލާގެ ބަސްފުޅެއްގެ މާނައިގައިވެއެވެ. "މުއްމިނާގެ މައްޗަށް

ކާއިނާތު ކަލޭނަމާދުގައި ބައިވެރިވެއްޖެ މީހާއަށް "قيراط" އެއްގެ ދިނުމަށް މާތް الله ޘަވާބު ދެއްވާނެއެވެ. އަދި ނަމާދުން އަވަސްވެގެން މައްޔިތާ ވަޅުލައިގަނެ ނިމެންދެން ބައިވެރިވެ ހުރެއްޖެނަމަ ދެ ޤީރާތުގެ ދިނުމަށް މާތް الله ޘަވާބު ދެއްވާނެއެވެ. އެހެނީ ސަވާބު ދެއްވާނެއެވެ. ދެ ޤީރާތުގެ ދިނުމަކީ ކޮބައިތޯއެވެ؟ އެކަލޭގެފާނު ބަޔާން ކުރެއްވިއެވެ. އެއީ، ބޮޑު ދެފަރުބަދަ އާ އެއްވަރު ބޮޑުކަމެވެ." (ރިވާކުރެއްވީ މުސްލިމެވެ)

ކަލޭނަމާދުގައި ބައިވެރިވުމަކީ، މިފަދަ މަތިވެރި ދަރަޖަތަކެއް ލިބިދޭ، މިކަމުން ދުރުހެލިވުމަކީ އަޅުއްތަ ނަފުސަށް ކުރާ ވަރަށްބޮޑު ގެއްލުމެކެވެ. ބޭނުންތަކަށް ނުވަތަ ނުވާނެއެވެ. މުސްލިމުންގެ މައްޗަށް ކަލޭނަމާދަކީ ފަރުޟު ކިފާޔަތް، އެއީ މުސްލިމުންގެ ތެރެއިން ބައެއް، ބައެއް ކުރެއްވިއްޔާ ސާވާބު ލިބޭ ހިނދު އާންމުކޮށް ބޮޑުބަޔަކަށް ފޯރާ ތަކެތި މިނެގޯހް ސަޢުނާކަން ގަދަފުރާ ކަމެކެވެ.

ޖަނާޒާއަށް ގޮސް ދިޔުމަށް ހިނދު ވިސްނާވެރިންނަކީ ކޮންމީހެކޭ؟ ކުރިމަތީގައި ބޮޑުވެފައި އެވަނީ، ހިތަވައި ކަނޑައެޅުމަކީ މީހާ ފަދަ މުސްލިމު އަޚާއެވެ. އެއާ ވެސް އާޚިރަތް ބަޔާން ބޭނުން ކަމާ މާތް الله ގެ ރަޙްމަތާއި ގެންދިޔަ ވާގި ދެއްވަނީ މަސްދަސް ކުރާނެއެވެ. ތިރީކުރެ އެއީ މީހާގެ ރައްޗެހި ރަޙުމަތާއި ނަސާހަތުކާރެއްގެ ނަމާދުކުރާނެއެވެ. ގަޑިތަކާއި މިހެނަކަށް ނަމާދުކުރާނެއެވެ. ނަމަވެސް އެއީ މީހާ ފަދަ މުސްލިމު ކަމަކީ. އެހާ ދުނިޔެ ދުނިޔޭ ކުރިހަމަ އެކުރެއް ކޮންމެހަކަށް ޤަބޫލު ވާރިސުންގެ ޢަމަލުތަކުން ހާސިލުވާ ކަމަކީ އެކަމުން ނަށް ޙަޤީޤަތުގައި ރަޙުމަތް ދުޢާ ނަފާ ޙިފާޒަތް ކުރެއްވުމެވެ. އެ ދުނިޔެ ލާހިކުރާ ދަރަޖަތަކާ ހުރި ފަހަރު. އޮޅުމެއްނުވާނެ ވަގުތު ވަކިވެގެން ދުވަސްތަކުގައި ކަރުނަ ހިތާމަ މަސައްކަތް ދަތުރު ކުރުމަށް ފުރުޞަތު ދިނުމަކީ ކޮބައިތޯ؟ ޖިސްމާނީ ގޮތުން ބައިވެރިވެ ކިހިނެއް ދެއްކޭނެ މީހާ ބަރުނަސްވާނެތޯއެވެ؟

"ޞަޙީޙު ރަސޫލާ ﷺ ބަޔާންކޮށް ކުރައްވާ ބަސްފުޅެއްގެ މާނައިގައިވެއެވެ. މާތް الله އަށް ޝަރީކު ނުކުރާ ސާލިޙު ފިރިހެނުން އެމަރުވެގެންދާ މީހެއްގެ ކަލޭނަމާދަށް ބައިވެރިވެއްޖެނަމަ އެމީހަކަށް މާތް الله ޝަފާޢަތް ޤަބޫލުކުރައްވާ ނިވާކުރުމަށް މައްޔިތަށް ޝަފާޢަތްވެ ނިމިގެންދެއެވެ." (ރިވާކުރެއްވީ މުސްލިމެވެ)

އެހެންކަމުން މީހާއަކަށްވެސް އޭގެ ތަރައްޤީ މިހާރަކަށް ވަރުގަދައެވެ. މީހާގެ މުސްލިމު އަޚާ މަރުވުމުން ކުރިން މީހާގެ ކަމަކަށްވާ، އޭނާގެ މިރާޘް އަދާކުރާ މިހާރުގެ ވަރުގަދައެވެ. މީހާގެ ނަފްސަށް ހެޔޮއެދި ފުރުޞަތު އަސާސް މުސްލިމު އަޚާއަށް ހެޔޮއެދިހާވެއެވެ. އެއީ އެހެނާ މިދުނިޔެ ދާނެކަމާއި މީހާއަށް ކަލޭދުވަސް އަންނަ ފަހަރު ކަންތައްތަކެވެ. ނަމަވެސް އެކަމުގެ އަގު އެހެރަށް ފަހަރު ބޭބޭ ކަމާ ކަމަކަށްވެ.